

Gjødselinnkjøpet godt i gang

2022-09-01

© Bondebladet

Alle artikler er beskyttet av lov om opphavsrett til åndsverk. Artikler må ikke viderefremmes utenfor egen organisasjon uten godkjenning fra Retriever eller den enkelte utgiver.

Les artikkelen ved å klikke her.

Bondebladet | 1. SEPTEMBER 2022

AKTUELT | 07



Prisvekst: Prisen på gjødsel har gått kraftig opp. Yara forventer et gjødselmarked omtrent på linje med fjoråret. Foto: Kristin Berge

Gjødselinnkjøpet godt i gang

Tross høye gjødselpriser i Europa er norske bønder godt i gang med å kjøpe inn gjødsel. Yara kutter ytterligere i produksjonen sin i Europa, men sier de ser ingen store utfordringer per i dag med å levere mineralgjødsel til det norske markedet.

GJØDSELPRISER I EUROPA

Tekst: Linda Sunde

Da Dag Willoch, Head of Global Energy i Yara, kom på scenen som tredje innleggsholder på Yaras seminar «Krig, energi og gjødsel» i forrige uke, spøkte han med at de som hadde vært før ham, hadde hatt gamle planjer.

Prisene var nemlig ikke oppdatert – på flere dager.

Normalt vil ikke det gjøre det store utslaget. Men situasjonen nå er ikke normal.

Da Willoch dro på sommerferie, var gassprisen 30 dollar per millioner btu, mens nå er prisen 80–90 dollar, fortalte han.

For en gjødselprodusent gir slike prishopp store utslag. Det går 35 millioner btu for å produsere et tonn ammoniakk, fortalte Willoch.

Det betyr at det koster nesten 3000 dollar å produsere ett tonn ammoniakk i Europa i dag, konkluderte Dag Tore Moe, leder av analyseavdelingen i Yara.

Det er over det dobbelte av hva det koster å kjøpe ammoniakk på verdensmarkedet.

Ikke lønnsomt

– Da sier det seg selv at de som kan stenge ammoniakkproduksjonen i Europa, de gjør det, og de som kan kjøpe i stedet, de gjør det, sa Moe.

Det betyr også at det koster et sted mellom 1500 og 2000 dollar å produsere et tonn urea i Europa, mens ureaprisen levert på båt i Egypt er 700 dollar, fortalte han.

Selv den «billige» importprisen er svært høy. – 700 dollar er en fantastisk pris. Vi har nesten aldri hatt priser på 700 dollar for urea, men situasjonen er helt ekstrem, sa Moe.

En del industri er villig til å betale, fortalte Moe.

– Men dere kan tenke dere at ingen produserer

ammoniakk og urea for gjødselformål i Europa. Det er ikke i nærheten av å være lønnsomt, sa han.

35 prosent av kapasiteten

Hvordan situasjonen kommer til å utvikle seg, er ikke godt å si, sa han, og viste til at det nesten daglig kommer meldinger om stenging av produksjon i Europa.

To dager senere kom børsmeldingen fra Yara om at selskapet reduserer ammoniakkproduksjonen i Europa ytterligere, på grunn av rekordhøye gasspriser. De skal nå bare bruke 35 prosent av kapasiteten.

Med dette vil Yara ha tatt ned den årlige produksjonen med 3,1 millioner tonn ammoniakk og fire millioner tonn ferdige produkt, nærmere bestemt 1,8 millioner tonn urea, 1,9 millioner tonn nitrater og 0,3 tonn NPK, altså fullgjødsel.

På linje med fjoråret

I Norge er gjødselinnkjøpet godt i gang. Det startet faktisk tidligere enn vanlig.

– I praksis startet vi salget i det norske markedet allerede i juni. Vanligvis starter vi i juli. Men vi hadde en prisnedgang tidlig i juni. Kombinert med landbruksoppkjøret bidro det til at vi i praksis startet sesongen allerede da, fortalte Anders Trømborg, markedssjef i Yara Norge.

– I grove trekk forventer vi et gjødselmarked omtrent på linje med fjoråret. Det er kanskje 30–40 000 tonn under et normalår, sa han.

«Da sier det seg selv at de som kan stenge ammoniakkproduksjonen i Europa, de gjør det»



Dag Tore Moe



Anders Trømborg

Yara ser en vridning mot mer høynitrogenholdige produkter, og bedre utnyttelse av husdyrgjødsel.

– Vi ser at det er melkebonden som i størst grad har endret adferd, og som har vært veldig flink til å utnytte husdyrgjødsel si. På den andre siden har vi fått en forbedring i rammebetingelsene som også motiverer og bør motivere bønder til å gjødsle mer eller mindre som normalt, mente Trømborg.

Vil levere

– Basert på det vi har solgt så langt, og det som ligger i prognosene våre for tredje kvartal, anslår vi at 35–40 prosent av fullgjødsel og kanskje 25–30 prosent av nitraten allerede er på vei ut i markedet i

«I grove trekk forventer vi et gjødselmarked omtrent på linje med fjoråret»

Anders Trømborg

Norge. Så sesongen er i gang. Adferden på kjøpsiden er sammenlignbar med 2020, og en del bedre enn der vi var på tilsvarende sted i fjor, sa markedssjefen.

Trømborg kom også med en forsikring.

– Gitt det bakteppet vi snakker om, og alle utfordringene, er det viktig å poengtere at vi ser ingen store utfordringer per i dag med å levere mineralgjødsel til det norske markedet, sa han.

Han erkjente likevel at tilbudet av nitrater for tiden er svært presset, og at tilgang på båter er en utfordring for både Yara og distributørene til selskapet.

Yara forventer press på kostnader og gjødselpriser i Europa og Norge gjennom hele høsten, og utviklingen i det europeiske gassmarkedet vil i stor grad være styrende for utviklingen framover, sa Trømborg.

Ikke full effekt ennå

Christian Anton Smedshaug, daglig leder i AgriAnalyse, minnet om at mye av mineralgjødsel bondene har brukt i år, var kjøpt for den sterke prisstigningen.

– Det vi fryktet for 2022 var at de høye prisene ville gjøre at bonden forenklet jordbearbeidinga og hadde på mindre mineralgjødsel, så vi fikk en ekstensivering. Så selv om jorda var i bruk, ville vi ende opp med lavere avlingsnivåer. Det har vi egentlig ikke fått. Men den frykten er vel så aktuell for 2023. I 2022 er mye produsert med 2021-innsatsfaktorpriser. Det betyr at vi ikke har sett den fulle effekten av den innsatsfaktor-kostnaden vi ser, advarte Smedshaug.

Redsel

Prisen på gass har som nevnt nesten tredoblet seg siden Dag Willoch reiste på sommerferie. Men han stiller spørsmål ved hvorfor. Nedgangen i gassimporten fra Russland har ikke vært dramatisk, slår han fast, og lageroppbyggingen i Europa ser faktisk ganske bra ut, fortalte han. Mye bedre enn man trodde i juni. Og lageret øker hver dag.

Det handler først og fremst om redsel for framtida, tror Dag Willoch i Yara.

– Jeg tror at i juni regnet man fortsatt med at det ville komme russisk gass gjennom vinteren. Jeg tror at i den prisen vi har nå, legger markedet til grunn at det ikke kommer russisk gass gjennom vinteren. Det er endringen. En annen endring er at man i løpet av sommeren har fått et helt annet tidsperspektiv. Tidligere trodde man at 2022 var vanskelig, 2023 var ganske vanskelig, og 2024 litt mindre vanskelig. Dette skulle gå fint. Nå tror markedet at det vonde kommer til å vare lenger, sa Willoch.

Så lenge gass forblir dyrt, kommer heller ikke strøm til å bli veldig billig, la Willoch til.

Men hva som kommer til å skje på gassmarkedet, det har han sluttet å spå. ■

Dag Tore Moe